

ONLINE ELÉRHETŐ GAZDASÁGI INFORMÁCIÓK A DIALOG, A DATA-STAR ÉS AZ ORBIT RENDSZERBEN

Novák Teréz—Roboz Péter

Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár

Bevezetés

Az online információkeresés szakmai körökben immár közismert és leggyakoribb módja a tudományos és műszaki szakirodalom keresése különböző bibliográfiai adatbázisokban. Magyarországon egy sor intézményben van már lehetőség több külföldi adatbázis-szolgáltató központ online elérésére. Az OMIKK-ban megvalósított online információkereső szolgáltatás jelenleg négy nagy adatbázisközpont elérésén alapul, ezek az USA-beli Dialog és Orbit, továbbá a svájci Data-Star és a bécsi IAEA/INIS. A szolgáltatásról korábban már részletesen beszámoltunk [1].

A számítógépes információkeresés terjedésével nálunk is egyre bővül a felhasználók köre. A csupán tudományos és műszaki problémák megoldását segítő és végeredményben szelektív bibliográfiákat előállító rendszerek hasznosítása mellett újabb igények kezdenek felmerülni: a vállalatok termelés- és piacpolitikájának alakításához szükséges és lehetőleg naprakész *gazdasági tényadatok* iránti igények. Ezek kielégítése részben különféle bibliográfiai adatbázisokból, részben pedig – egyre növekvő mértékben – az ún. faktografikus vagy numerikus adatbankokból történik. A bibliográfiai adatbázisokban végzett online kereséssel azoknak a dokumentumoknak az adatait kapjuk meg, amelyek a keresett információt tartalmazzák. Ezt követően még további két művelet szükséges: a dokumentumok beszerzése és ezekből a véginformáció kigyűjtése. E háromlépcsős információkereséssel szemben a faktografikus vagy numerikus adatbankokból, a két utolsó lépést elhagyva, közvetlenül a keresett *tényadatokhoz* juthatunk.

Az alábbiakban a gazdasági információk (tényadatok) online keresésére szolgáló számítógépes adattárakról lesz szó, amelyek lehetnek mind bibliográfiai adatbázisok, mind faktografikus vagy numerikus adatbankok. Röviden összefoglaljuk továbbá a használatukkal az OMIKK-ban, az utóbbi hónapokban szerzett tapasztalatainkat.

A gazdasági információk forrásai

Gazdasági információk alatt – amelyeket az angol nyelvű szakirodalom „business information” elnevezéssel tárgyal – az alábbi típusokba sorolható adatokat, híreket, ismertetéseket értjük:

- termelési, piaci, beruházási adatok, hírek;
- termékek ára, egyes jellemzői;
- új termékek, technológiák bevezetéséről szóló információk;
- termelési, kereskedelmi adatok termékcsoportokról, földrajzi egységekről stb.;
- vállalati hírek;
- vállalatok pénzügyi adatai (bevétel, nyereség stb.);
- körképek vállalatokról;
- címek, nevek stb.

Cikkünkben nem foglalkozunk az *általános* gazdasági és vezetési (management) publikációkat feldolgozó bibliográfiai adatbázisokkal (mint pl. a Management Contents, az ABI/Inform, az Economics Abstracts International). Célunk ugyanis a kifejezetten *tényadat-szolgáltatásra* alkalmas, vállalat- és termékspecifikus információkat tartalmazó adatbázisok és adatbankok bemutatása. Ilyen tárgyú pl. a [2] és [3] közlemény is.

A gazdasági tényadat-szolgáltatásra – mint említettük – többféle adattártípus szolgál, köztük tisztán bibliográfiai adatbázisok, tisztán numerikus adatbankok és a két csoport között átmenetet képező, vegyes, szöveges–numerikus adatbankok, valamint útmutatók („directories”). A három utóbbi, szinte csaknem „kérdés-válaszoló” szolgáltatásokat nyújtó és többnyire „kész” információkat tartalmazó adattárakat szokták – a nálunk is elterjedt terminológiával – *faktografikus adatbankoknak* nevezni. Ezek definíciójával és ismertetésével nem kívánunk foglalkozni, utalunk a kérdést feldolgozó közleményekre (pl. [4] és [5]). A nemzetközi szakiroda-

lomban viszont e három típusra a *numerikus adatbázis* kifejezést használják (pl. [6]), amelynek három típusát különböztetik meg:

idősorokat, statisztikai táblákat tartalmazó, szöveges–numerikus és „tulajdonság” adatbázisokat.

Ez utóbbi alatt az útmutató, kézikönyv, katalógus stb. („directory”) adatokat tartalmazó adattárak (anyag-állandók, kémiai adatok, cím- és névjegyzékek stb.) értendők.

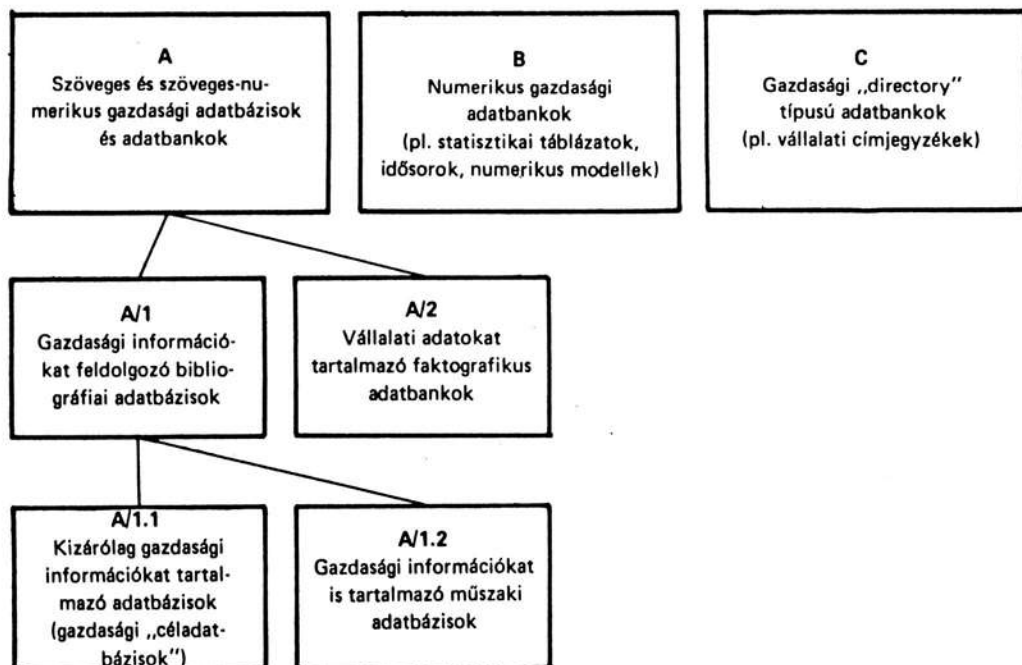
Mindebből jól érzékelhető, hogy az „adatbázis” és „adatbank” elnevezés mind a hazai, mind a külföldi szóhasználatban vegeyesen, következetlenül fordul elő. Az angol nyelvű irodalomban többnyire adatbázisról beszélnek akkor is, ha bibliográfiai, akkor is, ha numerikus, és a „faktografikus” (factual) kifejezést alig használják. Az egyöntetűség kedvéért e cikk keretében bibliográfiai *adatbázisokról*, ill. faktografikus vagy numerikus *adatbankokról* fogunk beszélni, de ezzel nem állítjuk azt, hogy ez a megkülönböztetés és terminológia minden esetben jogos.

Az 1. ábrán az e fejezet elején körülírt gazdasági információk, tényadatok forrásaiként használható adatbázisokat és adatbankokat megkíséreltük típusonként

csoportokba osztani. Ez a csoportosítás önkényes, gyakorlatban szerzett tapasztalatainkon alapul. Az 1. táblázatban az ábra jelzeteinek megfelelő csoportosításban soroljuk fel az OMIKK-ból online módon hozzáférhető adatbázisokat és adatbankokat, megjelölve fő tárgykörüket és szolgáltató központjaikat. Megemlítjük, hogy más hazai intézményektől hozzáférhető a Data Resources Inc. (USA) DRI nevű, az 1. ábra B kategóriájába illeszthető numerikus adatbank is.

Sajnos, sok gazdasági információ, tényadat ma még online alig vagy egyáltalán nem hozzáférhető Magyarországról, esetleg egyáltalán nem is létezik megfelelő számítógépes adattár. Ilyenek pl. egyes termékek (főleg gépek, műszerek, alkatrészek) áradatai, műszaki jellemzői, egyéb prospektus- és termékkatalógus-adatok, tender-információk. A gazdasági információk többsége azonban szerepel az online elérhető adatbázisokban és adatbankokban, amelyek közül jónéhány az OMIKK-ból is hozzáférhető.

A kész, vagyis a felhasználó által keresett véginformációk szolgáltatásához a legtöbb esetben nem elegendő magának az adatbázisnak vagy adatbanknak a „megkérdezése”, hanem ezt követően a kapott információk csoportosítására, feldolgozására, esetleg az eredeti doku-

1. ábra Gazdasági tényadatok keresésére használható adattárak típusai

Gazdasági tényadat-keresésre használható adatbázisok és adatbankok

Adatbázis/adatbank neve	Tárgykör	Szolgáltató központ
A Szöveges és szöveges-numerikus gazdasági adatbázisok és adatbankok		
<i>A/1 Gazdasági információkat feldolgozó bibliográfiai adatbázisok</i>		
<i>A/1.1 Gazdasági „céladatbázisok”</i>		
PREDICASTS PROMT	Piaci, termelési, beruházási, vállalati stb. információk, új termékek és technológiák az ipar széles területén	DIALOG, DATA-STAR
PREDICASTS F AND S INDEXES BUSINESS	Azonos a Predicasts Promt tárgykörével Kereskedelmi és gazdasági együttműködési lehetőségek, tender-információk, különös tekintettel Európára	DIALOG, DATA-STAR DATA-STAR
FINANCIAL TIMES COMPANY INFORMATION (FNTL)	A Financial Times főleg európai cégekre vonatkozó cikkei	DATA-STAR
HARFAX INDUSTRY DATA SOURCES	Pénzügyi, piaci információk, adatok 65 fontos iparágról a világon	DIALOG, DATA-STAR
TRADE AND INDUSTRY INDEX	Kereskedelmi és ipari hírek üzleti és ipari napilapokból és folyóiratokból	DIALOG
NEWSEARCH	Naprakészen tartalmazza többek között a Trade and Industry Index utolsó havi anyagát	DIALOG
BI/DATA FORECASTS	Részletes piaci előrejelzések 35 országra	DIALOG
CHEMICAL INDUSTRY NOTES	Vegyipari gazdasági információk	DIALOG, DATA-STAR
P/E NEWS	Kőolaj- és energiaipari hírek	ORBIT
<i>A/1.2 Gazdasági információkat is tartalmazó műszaki adatbázisok</i>		
FOODS ADLIBRA	Élelmiszeripari és csomagolási műszaki és gazdasági információk, új termékek és technológiák, statisztikák	DIALOG
PHARMACEUTICAL NEWS INDEX	Gyógyszeripari hírek	DIALOG
WORLD TEXTILES	Textilipari műszaki—gazdasági információk	DIALOG
VOLKSWAGENWERK DATABASE	Gépkocsipari műszaki—gazdasági információk (főleg az NSZK-ból)	DATA-STAR
COMPUTER DATABASE	Számítástechnikai ipari műszaki—gazdasági információk	DIALOG
ARTHUR D. LITTLE/ONLINE	Előrejelzések, fejlesztési, piaci és tervtanulmányok az ipar széles területein	DIALOG
FIND/SVP REPORTS AND STUDIES INDEX	Cégekre és iparágakra, a piacra vonatkozó tanulmányok, áttekintések	DIALOG
<i>A/2 Vállalati adatokat tartalmazó faktografikus adatbankok</i>		
HOPPENSTEDT	NSZK-beli vállalatok és tevékenységük részletes ismertetése	DATA-STAR
PREDICASTS ANNUAL REPORTS ABSTRACTS	USA-beli és nemzetközi céges éves jelentéséből vett statisztikai, cég- és szöveges értékelő információk	DIALOG, DATA-STAR
STANDARD AND POOR'S NEWS	Az USA köztulajdonban levő vállalatokra vonatkozó általános hírek és pénzügyi adatok	DIALOG
B Numerikus gazdasági adatbankok		
PREDICASTS TIME SERIES	Gazdasági idősorok a világ valamennyi országára	DIALOG, DATA-STAR
PREDICASTS FORECASTS	Gazdasági előrejelzések a világ valamennyi országára idősorok formájában	DIALOG, DATA-STAR
BI/DATA TIME SERIES	131 ország fő gazdasági mutatóit tartalmazó idősorok	DIALOG
CHEMICAL ECONOMICS HANDBOOK— ONLINE (CEH—ONLINE)	Fontosabb vegyi anyagok áralakulását tartalmazó idősorok	ORBIT
C Gazdasági „directory” típusú adatbankok		
EIS INDUSTRIAL PLANTS	USA vállalatok fő adatai (telephely, létszám stb.)	DIALOG
ELECTRONIC YELLOW PAGES	USA termelő, szolgáltató és kereskedelmi vállalatok jegyzéke és címadatai, szakemberek jegyzéke (9 adatbank)	DIALOG

mentumok beszerzésére és hasonló feldolgozására is szükség van. Bizonyos statisztikai, numerikus adatok kérése esetén azonban a kész válasz többnyire a képernyőről vagy az „offline” nyomtatással elkészített és postán megküldött outputról is leolvasható. Az online kereséssel kapott információkat nem egyszer más forrásokból származó adatokkal is ki kell egészíteni.

Néhány fontosabb adatbázis és adatbank bemutatása

A továbbiakban néhány tipikus és különösen jelentős gazdasági adatbázis, ill. adatbank fő jellemzőivel és alkalmazási lehetőségeivel fogunk megismerkedni.

1. A Predicasts adatbázis-, illetve adatbankcsalád

A Predicasts Inc. cég által előállított és karbantartott adatbázis-, illetve adatbankcsalád egyedülálló forrás az ágazat-, vállalat- és termékspecifikus gazdasági, piaci információk keresésére, a gazdasági élet szinte valamennyi területén [7].

Előjáróban röviden ismertetjük a Predicasts tezaurusz-rendszerét, amely valamennyi adatbázisának és adatbankjának jó határfokú lekérdezését segíti elő, és egyben betekintést ad az ágazatok, termékek és gazdasági adatok sokféleségébe.

Három tezaurusz szolgál az indexelésre és az online keresésre. Mindhárom tezaurusz hierarchikus rendszert alkotó tárgyszavakból, ill. kifejezésekből áll. A keresés történhet akár a kódok, akár a nekik megfelelő tárgyszavak alapján. Lehetséges szabadszöveges információkeresés is, de ennek a határfoka rosszabb, ezért lehetőség szerint elsősorban a kódokkal vagy a tezaurusz tárgyszavaival végezzük a keresést.

Termék-tezaurusz

A termék-tezaurusz a Predicasts tárgykörébe tartozó termékek, iparágak, szolgáltatások maximum hétjegyű kódját (PC, Product Code), illetve a kódnak megfelelő nevet (PN, Product Name) tartalmazza. A numerikus kódok és a nevek az amerikai Standard Industrial Classification (SIC) kódrendszeren alapulnak. A tárgyalta fontosabb ágazatok és termékeik: bányászat, kőolaj- és földgázipar, építőipar, élelmiszeripar, textilipar, faipar, papír- és nyomdaipar, vegyipar, fém-, műanyag-, bőr-, üveg- stb. termékek, különféle iparágak gépi berendezései, villamos és elektronikai eszközök és berendezések, műszerek, közlekedési eszközök stb.

A 2. ábrán a kódok hierarchikus felépítésének szemléltetésére bemutatjuk a termék-tezaurusz „Drugs

and Pharmaceuticals” (Gyógyszerek) osztályának (termékkódja PC= 283) egy részletét: PC= 2834 termékkóddal előhívhatjuk az ebbe az alosztályba (Pharmaceutical Preparations – Gyógyszerkészítmények) tartozó bármely termékre vonatkozó rekordokat.

Esemény-tezaurusz

Az esemény-tezaurusz azokat a fogalmakat, „eseményeket” (EN, Event Name), ill. a nekik megfelelő maximum három számjegyű, hierarchikus felépítésű kódokat (EC, Event Code) tartalmazza, amelyek kifejezik, hogy az adott termékkel kapcsolatban milyen információról van szó. A Predicasts adatbázisok és adatbankok valamely termékről pl. a következő információkat tartalmazhatják: piaci adatok (export, import, értékesítés, fogyasztás stb.), termelési és gyártókapacitás adatok, árak, új termékek bevezetése, új technológiák jellemzői.

Földrajzi tezaurusz

A világ országainak, ill. bizonyos térségeinek vagy országcsoportjainak alfanumerikus kódját (CC, Country Code) és nevét (CN, Country Name) tartalmazza. Például a CC=3 előhívja bármely latin-amerikai országgal, míg a CC=3BRA csak a Brazíliával foglalkozó rekordokat.

A továbbiakban rátérünk az egyes Predicasts adatbázisok és adatbankok bemutatására.

1.1 PTS PROMT (Predicasts Overview of Markets and Technology; A/1.1 típusú adatbázis)

A PTS PROMT közel 1500 gazdasági folyóiratból, kulcsfontosságú heti- és napilapból, kutatási-fejlesztési és vállalati jelentésekből stb. készült cikk-kivonatokat (gyakran táblázatokat is) tartalmaz, 1972-ig visszamenően. A termék-tezauruszban szereplő ágazatok közül kiemelt helyet foglal el a vegyipar, a bányászat és az energiaipar, valamint a gép-, a villamos- és elektronikai ipar. Kb. 50%-a az USA-val foglalkozó irodalmat dolgozza fel, a fennmaradó rész pedig főleg az európai közöspiaci országokkal és Japánnal foglalkozik. A 3/a ábra egy PTS PROMT mintarekordot mutat be. A rekord sajátosságai – a szokásos bibliográfiai rekordokhoz képest – a következők:

- nem tartalmaz címet, szerzőt;
- a deskriptor adatmezőnek a termék-, esemény- és földrajzi neveket, ill. kódokat, valamint a vállalatnevet tartalmazó mezők felelnek meg;
- a rekord tartalmaz egy jellegzetességi mezőt (SF, Special Feature), amelyben a következő jelzetek

283 0000 DRUGS & PHARMACEUTICALS		
283 1000 BIOLOGICAL PRODUCTS		
283 1010 Biochemicals		
283 1100 Biologicals for Human Use		
283 1110 Plasma & Blood Derivatives		
283 1200 Vaccines & Antigens		
283 1300 Antitoxins		
283 1400 Allergenic Extracts		
283 1500 Biologicals for Veterinary		
283 3000 BULK MEDICINALS & BOTANICALS		
283 3010 Synthetic Organic Medicinals		
283 3101 Bulk Antiinfective Agents		
283 3110 Bulk Antibiotics		
283 3113 Bulk Penicillin		
283 3116 Bulk Tetracyclines		
283 3117 Bulk Streptomycin		
283 3119 Bulk Antibiotics NEC		
283 3120 Bulk Antiinfectives ex Antibiotics		
283 3121 Piperazine		
283 3122 Thiabendazole		
283 3123 Furazolidone		
283 3125 Bulk Sulfonamide Drugs		
283 3129 Bulk Antiinfectives NEC		
283 3201 Bulk Hormones		
283 3220 Steroids		
283 3230 Estrogens & Progestogens		
283 3233 Diethylstilbestrol		
283 3237 Progesterone		
283 3250 Prostaglandins		
283 3270 Antithyroid Agents		
283 3280 Synthetic Hypoglycemic Agents		
283 3290 Other Hormones & Synthetic Substitutes		
283 3291 Androgens		
283 3292 Corticotropin		
283 3294 Insulin		
283 3300 Bulk Nervous System Drugs		
283 3310 Bulk Autonomic Drugs		
283 3320 Bulk Amphetamines		
283 3330 Bulk Analgesics & Antipyretics		
283 3331 Bulk Aspirin		
283 3332 Meperidine Hydrochloride		
283 3333 Salicylates ex Aspirin		
283 3339 Analgesics & Antipyretics NEC		
283 3340 Bulk Antidepressants		
283 3350 Bulk Barbiturates		
283 3360 Bulk Muscle Relaxants		
283 3370 Bulk Tranquilizers		
283 3380 Bulk Dermatological Agents		
283 3390 Central Depressants & Stimulants NEC		
283 3391 Bulk Narcotics		
283 3395 Bulk Depressants NEC		
283 3399 Bulk Stimulants NEC		
283 3400 Bulk Cardiovascular & Blood Agents		
283 3410 Bulk Cardiovascular Drugs		
283 3420 Bulk Anticoagulants		
283 3430 Bulk Hematological Agents NEC		
283 3500 Bulk Respiratory Drugs		
283 3510 Bulk Antihistamines		
283 3520 Bulk Expectorants		
283 3600 Bulk Gastrointestinal Agents		
283 3610 Amino Acids		
283 3611 Glutamic Acid		
283 3612 Glycine		
283 3613 Methionine		
283 3614 Lysine		
283 3615 Polypeptides		
283 3619 Amino Acids NEC		
283 3630 Choline Chloride		
283 3640 Cathartics		
283 3650 Lipotropic Agents		
283 3660 Therapeutic Nutrients		
283 3661 Gluconates		
283 3670 Bulk Renal Acting Agents		
283 3680 Bulk Antacids		
283 3690 Bulk Gastrointestinal Agents NEC		
283 3700 Bulk Vitamins		
283 3720 Bulk Vitamin B		
283 3721 Nicotinic Acid		
283 3730 Bulk Vitamin C		
283 3731 Ascorbic Acid		
283 3740 Bulk Vitamin E		
283 3790 Bulk Vitamins NEC		
283 3800 Bulk Synthetic Organics NEC		
283 3900 Medicinals & Botanicals NEC		
283 3910 Bulk Botanical Drugs		
283 3920 Natural Vitamins		
283 3940 Drugs of Animal Origin		
283 3960 Organic Medicinals NEC		
283 3980 Inorganic Medicinals		
283 3990 Diagnostic Drugs		
283 4000 PHARMACEUTICAL PREPARATIONS		
283 4010 Ethical Preparations		
283 4011 Nongeneric Drugs		
283 4012 Generic Drugs		
283 4020 Proprietary Preparations		
283 4100 Hormones & Related Preparations		
283 4101 Hormone Preparations		
283 4121 Antidiabetic Preparations		
283 4122 Estrogen & Progestogen Preps		
283 4127 Oral Contraceptives		
283 4128 Injectable Contraceptives		
283 4129 Contraceptive Hormones NEC		
283 4135 Thyroid & Antithyroid Prep		
283 4137 Anabolic Agents		
283 4139 Hormones NEC		
283 4140 Antineoplastic Agents		
283 4143 Radiopharmaceuticals		
283 4145 Alkylating Agents		
283 4150 Antiinflammatory Drugs		
283 4190 Metabolic Agents		
283 4192 Parenteral Fats		
283 4193 Carbohydrates		
283 4194 Protein Preparations		
283 4200 Central Nervous System Prep		
283 4210 Muscle Relaxant Preparations		
283 4220 Nonnarcotic Analgesic Preparations		
283 4222 Aspirin		
283 4225 Aspirin Combinations		
283 4226 Nonaspirin Internal Analgesics		
283 4227 Antiarthritic Preparations		
283 4229 Nonnarcotic Analgesics NEC		
283 4230 Narcotic Analgesic Preparations		
283 4231 Methadone (Unit Dose)		
283 4232 Morphine (Unit Dose)		
283 4239 Narcotic Analgesics NEC		
283 4240 Anticonvulsant Preparations		
283 4250 Psychotherapeutic Preparations		
283 4251 Antidepressant Preparations		
283 4255 Tranquilizers		
283 4260 Stimulant Preparations		
283 4261 Amphetamine Preparations		
283 4270 Sedatives		
283 4271 Barbiturate Sedatives		
283 4275 Ethical Nonbarbiturate Sedatives		
283 4276 Proprietary Nonbarbiturate Sedatives		
283 4277 Sleeping Pills (Nonprescription)		
283 4279 Sedatives NEC		
283 4280 Anesthetic Preparations		
283 4290 Central Nervous Sys Prep NEC		
283 4291 Ophthalmic Drugs		
283 4299 Misc Central Nervous Preps		
283 4300 Cardiovascular Preparations		
283 4310 Anticoagulant Preparations		
283 4320 Hemostatic Preparations		
283 4330 Digitalis Preparations		
283 4340 Hypotensive Preparations		
283 4350 Vasodilators		
283 4390 Cardiovascular Preparations NEC		
283 4391 Quinidine		
283 4400 Respiratory Preparations		
283 4410 Antihistamine Preparations		
283 4420 Ethical Cough Preparations		
283 4430 Ethical Cold Preparations		
283 4440 Ethical Cough & Cold Combinations		
283 4450 Proprietary Decongestants		
283 4460 Proprietary Mouth & Throat Preps		
283 4470 Respiratory Salves & Ointments		
283 4490 Respiratory Preparations NEC		
283 4500 Digestive & Genito-Urinary Preps		
283 4510 Antacid Preparations		
283 4520 Laxative Preparations		
283 4530 Digestants & Related Products		
283 4531 Digestants		
283 4533 Bile Therapy Preparations		
283 4535 Antinausea Preparations		
283 4537 Lipotropics & Cholesterol Reducers		
283 4540 Antispasmodic Preparations		
283 4550 Digestive System Preps NEC		
283 4560 Renal Preparations ex Diuretic		
283 4570 Diuretic Preparations		
283 4580 Contraceptive Aerosols, Jels, Creams		
283 4590 Genito-Urinary Preps NEC		
283 4600 Skin Treatment Preparations		
283 4610 Dermatological Preparations		
283 4620 Hemorrhoidal Preparations		
283 4630 External Analgesics		
283 4640 External Antiseptics		
283 4690 Skin Preparations NEC		
283 4700 Vitamin, Nutrient & Hematinic Preps		
283 4710 Vitamin Preparations		
283 4720 Fish Liver Oils		
283 4730 Nutrient Preparations		
283 4736 Antidiarrheals		
283 4739 Digestant & Related Preps NEC		
283 4740 Iron & Other Tonics		
283 4750 Hematinic Preparations		
283 4760 Hospital Solutions ex Biologicals		
283 4790 Vitamins & Nutrients NEC		
283 4800 Antiinfective Preparations		
283 4810 Antwormant Preparations		
283 4820 Systemic Antibiotic Preparations		
283 4821 Broad Spectrum Antibiotics		
283 4823 Penicillin Preparations		
283 4826 Tetracycline Preparations		
283 4827 Streptomycin Preparations		
283 4829 Systemic Antibiotics NEC		
283 4830 Topical Antibiotic Preparations		
283 4840 Sulfonamide Preparations		
283 4850 Tuberculostatic Preparations		
283 4860 Antimalarial & Antifungal Preps		
283 4862 Quinine		
283 4863 Other Antimalarial Preps		
283 4865 Antifungal Preparations		
283 4870 Antibacterial & Antiseptic Preps		
283 4880 Bacteriostats		
283 4890 Antiinfective Preparations NEC		
283 4900 Veterinary Drugs		
283 4910 Feed Additives (Drugs)		
283 4920 Nervous System Preps (Vet)		
283 4930 Antiinflammatory Drugs (Vet)		
283 4940 Respiratory Drugs (Vet)		
283 4950 Antwormant Preps (Vet)		
283 4960 Skin Treatment Preps (Vet)		
283 4970 Vitamins & Nutrients (Vet)		
283 4980 Antiinfective Preps (Vet)		
283 4990 Veterinary Drugs NEC		

2. ábra Részlet a Predicasts termék-tezauruszából

szerepelhetnek:

- „company”: az információ egy cégre vonatkozik,
- „table”: a rekord táblázatot tartalmaz,
- „key-article” vagy „major”: a feldolgozott cikk fontosságára utal.

gekre vonatkozó történeti idősorokat tartalmazza, 1957-ig visszamenően. Forrásai kormányzervek, nemzetközi szervezetek (pl. ENSZ, FAO, OECD, IMF) publikált adatai és különböző jelentések adatai. Számos idősor a Predicasts által készített előrejelzést is tartalmaz az 1985., 1990. és 1995. évekre. A Dialog rendszerben külön fájl tartalmazza az USA-ra vonatkozó, és külön fájl a nemzetközi idősorokat. A 3/c ábra egy mintarekordot mutat be.

1.2 PTS F and S Indexes (Predicasts Funk and Scott Indexes; A/1.1 típusú adatbázis)

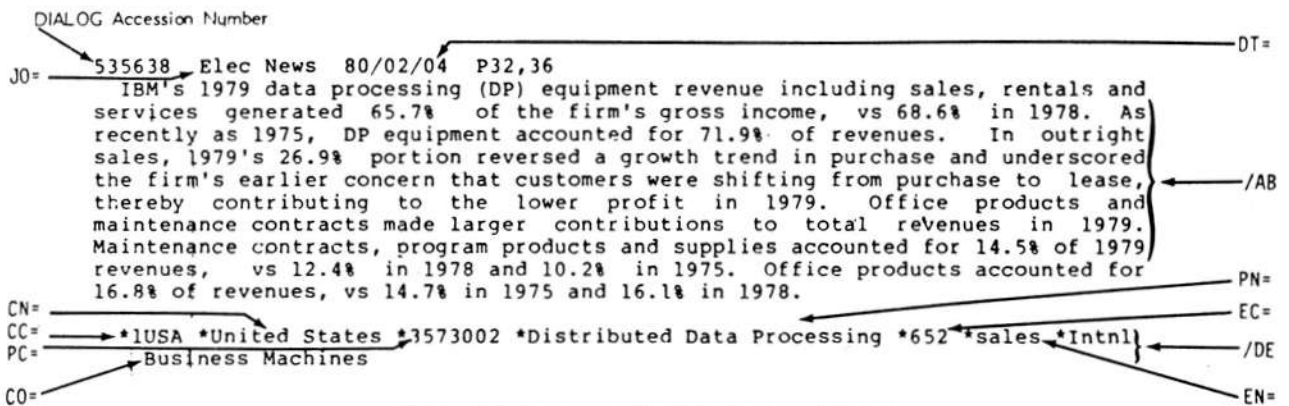
A PTS F and S Indexes adatbázis tárgyköre és tezaurusz-rendszere megegyezik a PTS PROMT-éval. A fő különbség abban van, hogy több forráskiadványt dolgoz fel, mint a PROMT, azonban nem tartalmaz részletes referátumot, csak egy rövid, figyelemfelkeltő hirt. Ebben az adatbázisban ezért egy teljesebb körű, de kevésbé részletes információt eredményező irodalomkutatás végezhető. A 3/b ábrán egy PTS F and S Indexes mintarekord látható.

1.4 PTS Forecasts (B típusú adatbank)

A PTS Forecasts iparágakra, termékekre vonatkozó és általános gazdasági előrejelzéseket, prognózisokat tartalmaz, folyóiratok, illetve kormányzervek, nemzetközi szervezetek stb. jelentései alapján. A Dialog rendszerben külön fájl tartalmazza az USA-ra vonatkozó és külön fájl a nemzetközi prognózisokat. A 3/d ábra mutatja az adatbank egy mintarekordját.

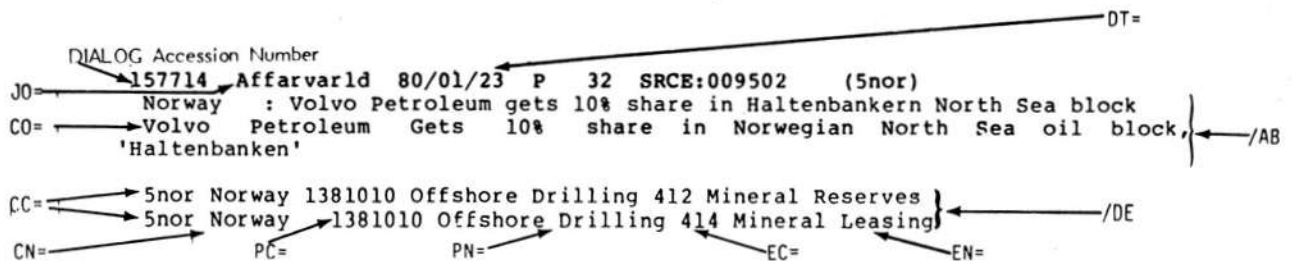
1.3 PTS Time Series (B típusú adatbank)

A PTS Time Series a Predicasts tezauruszokban szereplő termékekre, eseményekre és földrajzi egysé-

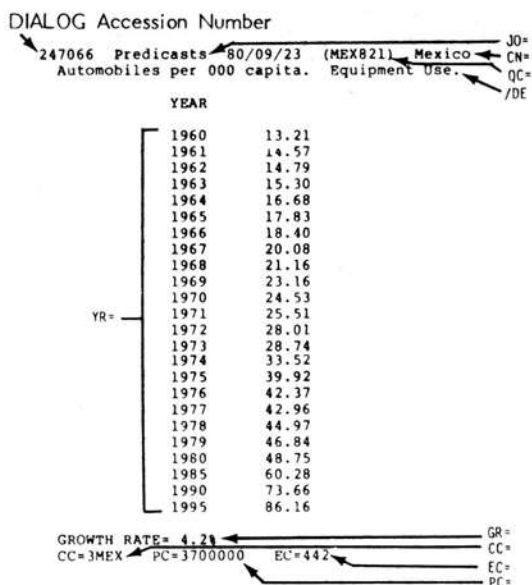
3/a ábra Mintarekord a PTS PROMT adatbázisból

A rekord az *Electronic News* c. folyóirat 1980. 02. 04-i számának a 32., 36. oldalán megjelent közleményt referálja, amely az IBM adatfeldolgozó berendezéseinek forgalmára vonatkozó adatokat tartalmaz.

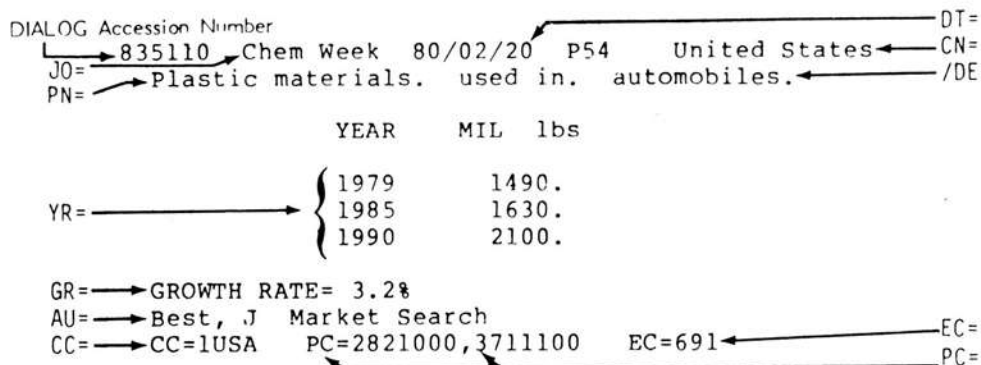
3/b ábra Mintarekord a PTS F and S Indexes adatbázisból

A rekord az *Affarsvarlden* c. folyóirat 1980. 01. 23-i számának 32. oldalán megjelent közleményt referálja, amely a Volvo Petroleum 10%-os részesedéséről számol be a Haltenbanken nevű északi-tengeri blokkban.

3/c ábra Mintarekord a PTS Time Series adatbankból

A rekord a Predicasts 1980. 09. 23-án publikált idősorát mutatja be, az egy főre jutó gépkocsik számáról Mexikóban.

3/d ábra Mintarekord a PTS Forecasts adatbankból

A rekord a Chemical Week c. folyóirat 1980. 02. 20-i számának 54. oldalán megjelent adatokat tartalmaz az USA autóiparának műanyag-felhasználásáról.

Jelmagyarázat a 3/a-d ábrákhoz:

- DIALOG Accession Number = a rekord azonosítószáma az adatbázisban
- JO = a forráskiadvány (folyóirat) neve
- DT = a forráskiadvány megjelenésének dátuma
- AB = rövid tartalmi kivonat
- CN = az ország neve, amelyre a közlemény vonatkozik
- CC = a CN-nek megfelelő országcód
- PN = a termék neve, amelyről a közlemény szól
- PC = a PN-nek megfelelő termékkód
- EN = az „esemény” megnevezése, azaz a termékre vonatkozó információ típusa
- EC = az EN-nek megfelelő eseménykód
- CO = a vállalat neve, amelyről a közleményben szó van
- DE = deszkriptorok (CN, CC, PN, PC, EN, EC és CO összessége)
- QC = „gyors” kód, a rekord tartalmát kifejező összevont kód
- YR = év
- GR = növekedési százalék
- AU = az előjelzés készítője

1.5 PTS Annual Reports Abstracts (A/2 típusú adatbank)

A PTS Annual Reports Abstracts több mint 3000 USA-beli, köztulajdonban levő vállalat és kiválasztott nemzetközi vállalatok éves jelentései alapján készült rekordokat tartalmaz. Háromféle típusú rekord található az adatbankban egy vállalatról (4. ábra):

- a vállalatot leíró rekord (telephelye, létszáma, profilja stb.) – Corporate Establishment Record;
- szöveges összefoglalók (elemzés a cég termelés- és kereskedelempolitikájáról stb.) – Textual Abstract;
- pénzügyi összefoglalók (termelési, értékesítési, beruházási adatok, kutatási-fejlesztési költségek stb.) – Financial Abstract.

2. Hoppenstedt adatbank

A Hoppenstedt adatbank a Data-Star központnál online elérhető, új A/2 típusú adatbank, az NSZK-beli nagyvállalatok kézikönyvének (Handbuch der Grossunternehmen, Hoppenstedt Verlag) számítógépes változata, jól használható vállalati információk keresésére. A német nyelvű faktografikus adatbank 20 ezer NSZK-beli iparvállalatról tartalmaz adatokat, mégpedig azokról, amelyeknek minimum 150 alkalmazottjuk van, vagy minimum 500 ezer DM tőkével rendelkeznek, vagy minimum 5 millió DM az évi forgalmuk. Az adatbankot évente kétszer, januárban és júliusban frissítik fel.

Az egyes vállalatokról készült rekordokban a következő adatokat találjuk (ld. az 5. ábrán):

- neve, címe (CO, IN),
- a gyártott termékcsoport megnevezése, SIC és NSZK-beli kódja (CD),
- jogi formája, típusa, tulajdonviszonya (BI, OS), bankszámla- és csekk számla-számok (BK), vezetőinek neve és beosztása (MM),
- a gyártott termékek, szolgáltatások és tevékenységek körök részletes felsorolása (TB),
- képviseltek, üzemek, irodák stb. felsorolása,
- export–import helyzet,
- pénzügyi információk (tőke, bevétel, nyereség stb., FI),
- alkalmazottak száma (FI),
- leányvállalatok, társulási, részesedési stb. információk,
- társulati tagság.

Ezeket az adatokat külön-külön is lekérdezhethetjük, és kombinált kérdéseket is feltehetünk, például:

- Melyek azok a gépkocsijavító vállalatok, amelyek éves forgalma meghaladja a 10 millió DM-et?
- Melyik Siemens üzem főmérnöke Hans Schmidt?
- Hol gyártanak személyi számítógépeket (telefonszámok)?

Ezekből látható, hogy ez a nem-bibliográfiai adatbank már jól megközelíti a kérdés-válaszoló rendszerek kritériumait, igaz, csak a fenti korlátozások mellett.

3. Electronic Yellow Pages

Az 1. ábrán és az 1. táblázatban a C-típusú, „directory” jellegű adatbankok egy jellemző típusa az Electronic Yellow Pages adatbank-család, amely a Dialog központon keresztül érhető el. Nevét onnan kapta, hogy az amerikai telefonkönyvekben sárga lapokon (yellow pages) jelennek meg a budapesti telefonkönyvben Szakmai Útmutató elnevezés alatt közölt kereskedelmi, szolgáltatási stb. információk, címek.

Az elnevezés hét rész-adatbankot foglal magában, amelyek a következők (az eredeti elnevezéssel):

- Építőipari útmutató (Construction Directory): 888 ezer építési vállalat jegyzéke.
- Pénzügyi szolgáltatások (Financial Services Directory): 85 ezer bank, takarékpénztár és más hitelintézmény jegyzéke.
- Gyárak mutatója (Manufacturers Directory): 475 ezer iparvállalat adatai.
- Szakmai mutató (Professionals Directory): közel 18 millió, a lakosság szolgálatában álló szakember és kisvállalat (biztosítási ügynökök, ingatlanközvetítők, műszaki tanácsadók, számviteli szakemberek, jogászok, orvosok stb.) jegyzéke.
- Kiskereskedelmi mutató (Retailers Directory): az USA-ban működő mintegy 3,1 millió kiskereskedés, bolt, üzlet jegyzéke.
- Nagykereskedelmi mutató (Wholesalers Directory): közel 1 millió nagykereskedelmi vállalat jegyzéke.
- Szolgáltatások mutatója (Services Directory): közel 2 millió különféle javító, karbantartó, vendéglátó, szórakoztató stb. szolgáltatást ellátó kisvállalat, egység jegyzéke.

Az adatbankok összesen mintegy 9,5 millió tételét az USA 4800 városi telefonkönyvének sárga lapjaiból gyűjtötték össze, és félévenként frissítik fel őket. A hét adatbanknak van egy nyolcadik, közös „tartalomjegyzéke”, amely megmutatja, hogy melyik rész-adatbankban kell keresni.

Az adatbankok viszonylag rövid rekordjai, mint a 6. ábrán is látható, a következő adatokat tartalmazzák:

- a vállalat, szolgáltató cég stb. neve,
- tevékenységi körének SIC kódja és megnevezése,
- helynév, cím, telefonszám,
- egyéb különleges adatok: pl. vállalatok esetén az alkalmazottak száma és a vállalat érték kategóriája, egyes adatbankokban a telefonkönyvi hirdetés típusa (keretes, vastagbetűs stb.), a székhely lélekszám-kategóriája, pénzügyi összes vagyona stb.

CORPORATE ESTABLISHMENT RECORD

DIALOG Accession Number
 ↳ 0100008

CO= Allen Group /CO
 ST= 534 Broad Hollow Road
 CY= Melville, NY 11747
 ZP= United States
 TE= 516-293-5500
 SA= Sales: 363 MIL US\$
 FY= Fiscal End: 12/31/81

ID: 000229 CI=
 DN: 04-252-3316 DN=

No. Employees: 4900 EM=
 Ticker Symbol: ALN TS=

EX= Stock Exchange: NYS, MDW, PAC
 Product Lines:
 PC= 30695 Mechanical Rubber Goods
 38252 Electronic Test & Measure Eq ← PN=
 36796 Antennas for Consumer Electronics
 36947 Automotive Electronics
 36622 Radio & TV Broadcast Equip
 35899 Service Ind Equip NEC

TEXTUAL ABSTRACT

DIALOG Accession Number
 ↳ 0100062

CO= Allen Group /CO
 CI= Corporate ID: 000229

Annual Report JO=
 Year Ending December 31, 1980 DT=

AUTOMOTIVE ACCESSORIES

Allen is the largest marketer of custom and convenience accessories in North America, and its customers include the mass-merchandise retailers as well as small, independent automotive parts outlets.

The line of electronic accessories has been broadened with the inclusion of an automatic headlight shut-off and several new digital clocks. Allen also created new and appealing applications for the successful and popular line of products related to cartoon characters.

Following the signing of a reciprocal trade agreement with the People's Republic of China in March 1980, the Chinese commenced manufacturing automotive accessories for the Company at a plant built outside Beijing. The initial shipment, which reached Los Angeles during the third quarter of 1980, was the first fully containerized shipment of products from Tientsin, China to arrive in this country. This program will more than double in 1981. China is supplying the Company with hydraulic jacks and additional products are under review.

CC= 1USA United States 3714000 Motor Vehicle Parts 191 products produced EC=
 CN= 1USA United States 3714000 Motor Vehicle Parts 193 markets served EN=
 PC= 1USA United States 3694900 Auto Electric Equip NEC 191 products produced PN=
 1USA United States 3694900 Auto Electric Equip NEC 193 markets served
 9CHN China, Peoples Republic 3569970 Pneumatic & Hydraulic Jacks 645 imports from

FINANCIAL ABSTRACT

DIALOG Accession Number
 ↳ 0100023

CO= Allen Group /CO
 CI= Corporate ID: 000229

Annual Report JO=
 Year Ending December 31, 1981 DT=

	mil US\$ ← MN=				
	1981	1980	1979	1978	1977
OPERATING PROFIT BY SEGMENT	33.468	29.378	34.341	26.769	23.017
Automotive test & service	22.656	25.474	22.459	14.737	8.848
Automotive accessories	6.389	4.268	8.038	6.214	4.172
Mobile communications	-1.707	-3.455	-2.484	1.098	6.189
Truck products	6.120	3.091	6.328	4.720	3.808
ASSETS BY SEGMENT	201.35	191.30	186.35	174.66	159.39
Automotive test & service	105.45	105.28	98.51	78.37	67.73
Automotive accessories	48.39	40.11	40.24	41.28	35.02
Mobile communications	14.93	13.83	15.63	22.41	21.98
Truck products	19.82	22.35	22.01	18.35	17.89
Corporate	12.66	9.72	9.95	14.24	16.77
CAPITAL EXPEND BY SEGMENT	7.9	14.0	8.3	5.8	6.3
Automotive test & service	4.5	8.1	4.5	3.1	3.6
Automotive accessories	0.9	0.7	1.1	0.8	0.8
Mobile communications	0.3	0.4	0.5	0.8	1.2
Truck products	2.2	4.8	2.2	1.0	0.7
Corporate	---	---	---	0.1	---

CC= 1USA United States 3714000 Motor Vehicle Parts 831 pretax profits EC=
 CN= 1USA United States 3714000 Motor Vehicle Parts 870 assets EN=
 PC= 1USA United States 3679620 Auto Antenna Systems 831 pretax profits PN=
 1USA United States 3714000 Motor Vehicle Parts 431 total P&E
 1USA United States 3679620 Auto Antenna Systems 831 pretax profits

4. ábra Mintarekordok a PTS Annual Reports Abstracts adatbankból a Dialog rendszerben (folyt. a köv. oldalon)

A *Corporate Establishment Record* (a vállalat alapadatait tartalmazó rekord) az Allen Group cég címét, telefonszámát, éves forgalmát az 1981. pénzügyi évben, termékprofilját és létszámát tartalmazza.

A *Textual Abstract* (szöveges összefoglaló) a vállalat autófelszereléseket gyártó részlegének 1980. évi tevékenységéről számol be.

A *Financial Abstract* (pénzügyi összefoglaló) megadja részlegenként a vállalat nyereségének, alaptőkéjének és beruházásainak adatait az 1977–1981 időszakra.

Jelmagyarázat

Dialog Accession Number, CO, PN, PC, EN, EC, CN, CC, DE, AB, JO, DT: jelentésük azonos a 3/a–d ábrák jeleivel.

ST = az állam neve (USA állam)	CI = a vállalat azonosító (ID) kódja
CY = a város neve	DN = a vállalat speciális kódja
ZP = postai irányítószám	EM = az alkalmazottak száma
TE = telefon körzeti hívószám	TS = tőzsdei árfolyamjelző
SA = értékesítés	MN = mértékegység
FY = a pénzügyi év végének dátuma	TN = a táblázat rovatainak a neve
EX = részvénytőzsde	

AN 395186189.
 CØ HELLIGE GMBH.
 IN PØSTF. 728
 HEINRICH-VØN-STEPHAN-STR. 4
 7800 FREIBURG (BREISGAU)
 TEL: (0761) 40 11-1
 TELEX: 07 72 705, 07 72 400
 TGR: HELLIGE FREIBURGBREISGAU.
 CD BRANCHEN(BR): ELEKTRISCHE MESS-, PRUEF- UND REGELUNGSTECHNIK;
 ELEKTRØMED. GERAETE UND EINRICHTUNGEN ;
 SIC-CØDE(BQ): 3811 2841 3693 3829.
 BI GES. MIT BESCHRAENKTER HAFTUNG.
 EK DEUTSCHE BK, FREIBURG
 PØSTSCHECK: KLRH 520 61.
 MMGESCHF: SCHAER-WØLFGANG ØBERRIED ;
 PØK: BRAUN-KARL(ING.) ; TAAKS-HERMANN(DR.-ING.) RS=(FØRSCHUNG U.
 ENTWICKLUNG) ; LINDEMANN-JUERGEN(ING.) RS=(FERTIGUNG) ; MØNGØS-
 THEØDØR RS=(EXPØRT) ; SCHLEUSENER-GERHARD ; WASMER-KARL ; LØCNIKAR-
 CARL-HENRICH(DIPL.-KFM.) RS=(KAUFM., EDV) !; RADDATZ-KLAUS ; SPETH-
 ALFRED(DIPL.-BETRIEBSWIRT (FH)) RS=(EINKAUF) .
 ØS FIRMA IN PPIVATBESITZ
 GES: LITTON INTERNATIONAL S.A. ZUERICH (SCHWEIZ) .
 TB PRØD: ELEKTRØNISCHE GERAETE UND SYSTEME FUER MED. DIAGNØSTIK,
 THERAPIE, UEBERWACHUNG #DIAGNØSTIK: ELEKTRØKARDIØGRAPHEN,
 BLUTUNTERSUCHUNGSSGERAETE, LUNGENFUNKTIONSPRUEFGERAETE,
 TELEMETRIESYSTEME, EKG-EDV-ANLAGEN #THERAPIE: GERAETE ZUP
 ELEKTRØTHERAPIE U. UEBERWACHUNG DES HERZENS,
 WIEDERBELEBUNGSSGERAETE, NØTFALLWAGEN, SCHRITTMACHER, #UEBERWACHUNG:
 ANLAGEN
 U. SYSTEME ZUR PRAE-, PER- U. PØSTØPERATIVØ
 PATIENTENUEBERWACHUNG U. KØNTRØLLE IN INTENSIVPFLEGE- U.
 CHIRURGISCHEN WACHSTATIONEN #PHARMAKØLØGISCHE UND PHYSIØLØGISCHE
 MESSTECHNIK.
 FI STAMM-KAP: DM 15 MIO
 BESCH. 1981: 1100, DAVØN CA. 300 ARB., CA. 800 ANGEST.
 UMS. 1981: DM 155 MIO.

2/5/2
0033903
ARTHUR D LITTLE INC
25 ACORN PARK
CAMBRIDGE, MA 02140
TELEPHONE: 617-864-5770
COUNTY: MIDDLESEX

SIC: 8911E .(CONSULTING ENGINEERS)
ADVERTISING CLASS: BOLD FACE
CITY POPULATION: 6 .(50,000-99,999)

THIS IS A(CN) CORPORATION

12/5/2
0331616
LIBRARY PLAZA HOTEL
1637 ORRINGTON
EVANSTON, IL 60201
TELEPHONE: 312-864-8000
COUNTY: COOK

SIC: 7011A .(HOTELS)
ADVERTISING CLASS: DISPLAY AD
CITY POPULATION: 6 .(50,000-99,999)

THIS IS A(CN) FIRM

6. ábra Mintarekord az Electronic Yellow Pages adatbankból a Dialog rendszerben

A 6. ábrán bemutatott két rekordot a Szakmai mutatóból és a Szolgáltatások mutatójából kerestük ki. Az első az Arthur D. Little nevű műszaki konzultáns kisvállalat, a Massachusetts állami Cambridge városból (lakossága 50 és 100 ezer közé esik), a telefonkönyvben vastagbetűs hirdetésként jelent meg. A másik egy Evanston városi (Illinois állam) szálloda, neve Library Plaza Hotel, amelynek kiemelt hirdetése jelent meg a helyi telefonkönyvben.

Ezeket az adatbankokat jól lehet használni például a következő típusú keresésekhez:

- adott termékcsoportot gyártó vállalatok jegyzéke,
- egy meghatározott vállalat, szolgáltató címe,
- valamely javítószolgáltatást ellátó cégek,
- egy városban levő gyárak jegyzéke,
- ügyvédek, orvosok stb. jegyzéke egy megyében (county).

A tapasztalatok értékelése

Az online gazdasági információkeresés határfoka mind a teljesség, mind a pontosság tekintetében *elmarad a műszaki és tudományos online szakirodalomkutatás minőségijellegzőitől*. Ennek – többek között – egyik oka az, hogy a kérdéseket sem lehet annyira behatárolni, mint a műszaki problémákat, egy másik oka pedig abban keresendő, hogy az adatbankok nem tartalmazzák a pontos választ. Az ismertetett számítógépes gazdasági információszolgáltatásokat ma még nem lehet egyszerű kérdés-válaszoló szolgáltatásoknak tekinteni, és nem pótolják a prospektusokat, a termékkatalógusokat, a kereskedelmi kézikönyveket és információforrásokat. A gazdasági információszolgáltatást mindenképpen ki kell egészíteni más források igénybevételevel, majd az online kapcsolódással kapott és az egyéb forrásokból származó információkat elemzés, szintetizálás és más feldolgozás után lehet csak véginformációnak tekinteni. Azt is tudni

kell, hogy a legtöbb adatbankban csak olyan adat van, amelyet valahol, valamikor publikáltak.

Ennek ellenére az online elérhető gazdasági adatbázisok és adatbankok pótolhatatlan szolgálatot teljesíthetnek gazdasági döntések előkészítésében. Az idősorok gyors előállítás, a termékekre vonatkozó termelési és piaci adatok lekérése, egy adott ország vagy országcsoport gazdaságára vonatkozó információk és a vállalati ismertető kiírása új tájékoztatói lehetőségeket nyitnak meg a különféle vezetési–irányítási problémák megoldása számára. Annak ellenére, hogy a gazdasági adatbankok használata elég drága (a Predicasts esetében 95 dollárba kerül egy óras kapcsolati idő és 0,40 dollárba egy tétel kiírása), és viszonylag hosszú kapcsolat szükséges a bonyolultabb problémák információkereséséhez, a másképpen alig hozzáférhető adatok beszerzése indokolttá, gazdaságossá teszi az online lekérdezést.

Leegyszerűsítve így fogalmazhatunk: az adatbankokban nincs mindig meg mindaz, amire kíváncsiak vagyunk, és nem úgy van meg, ahogy szeretnénk, de ami és ahogy benne van, az sok esetben hasznos információ lehet.

Példaként említjük azt az esetet, amikor a hazai vállalatokkal analóg nyugati cégek termékszerkezetét és más mutatóit keressük. Ilyenkor az online keresés két lépésből áll: a SIC-kódok (vagy a megfelelő tárgyszavak) bevitelével először megkeressük az analóg külföldi vállalatokat, majd ezek közül válogatva és kiegészítve más forrásokból ismert cégnevekkel, a „relevánsnak” vélt vállalatok keresett mutatóit írjuk ki a második lépésben.

Az online gazdasági információkeresés nemzetközi népszerűségét igazolja az ilyen adatbankok nagy száma. Egyes források szerint [6, 8]* a numerikus adatbankok száma megközelíti az 500-at, ami az összes online

* E cikkek referátumait lásd a TMT e számában – A szerk.

hozzáférhető, nyilvános adatbázisok számának közel a fele. A gyarapodás igen gyors, a numerikus adatbankokon belül is egyre újabb és újabb gazdasági adatbankok, online kereshető „directory”-k születnek, amiben az irántuk érezhetően növekvő igények mellett az információk technika rohamos fejlődése is szerepet játszik. Jellemző adat, hogy a Data-Star központ (összesen 26 adatbázist nyújt) csak 1983-ban három új, részben gazdasági adatbankot vett fel választéka közé: a Volkswagenwerk, a Hoppenstedt és a Business adatbankot.

Irodalom

1. ROBOZ Péter: Online információszolgáltató üzem az OMIKK-ban 1982-ben = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 30. köt. 3. sz. 1983. p. 81–90.
2. SHARP, G.: Online business information = Online, 2. köt. 1. sz. 1978. p. 33–40.
3. DONATI, R.: Decision analysis for selecting online databases to answer business questions = Database, 4. köt. 4. sz. 1981. p. 49–63.
4. BALÁZS Sándor: Faktográfiai tájékoztatás – direkt információ – adatdokumentáció = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 28. köt. 8–9. sz. 1981. p. 329–336.
5. DOMOKOS Miklósné: Hol a határ? Van-e határ? Faktográfiai és bibliográfiai adatdokumentáció = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 30. köt. 3. sz. 1983. p. 91–99.
6. BERGER, M. C.–WANGER, J.: Retrieval, analysis and display of numeric data = Drexel Library Quarterly, 18. köt. 3–4. sz. 1982. p. 11–26.
7. JANKE, R. V.: Business on BRS. Focus on Predicasts = Database, 6. köt. 3. sz. 1983. p. 33–50.
8. FRIED, J. B.–KOVACS, G. J.: Numeric databases in the 80s = Drexel Library Quarterly, 18. köt. 3–4. sz. 1982. p. 1–10.

NOVÁK Teréz–ROBOZ Péter: Online elérhető gazdasági információk a Dialog, a Data-Star és az Orbit rendszerben

A gazdasági információk iránti egyre növekvő igény kiemeli az olyan bibliográfiai adatbázisok, ill. numerikus vagy faktografikus adatbankok jelentőségét, amelyek különféle vállalati, termelési, pénzügyi és kereskedelmi információkat és adatokat tartalmaznak. A szerzők megkísérik a Dialog, a Data-Star vagy az Orbit rendszeren keresztül online elérhető számos gazdasági adatbázis és adatbank osztályozását. Bemutatnak a gazdasági információk keresésére alkalmas néhány speciális adattárat, így a Predicasts adatbázis-családot, a Hoppenstedt adatbankot és az Electronic Yellow Pages nevű szakmai útmutatókat. Végül röviden ismertetik a gazdasági információk online szolgáltatásával az OMIKK-ban szerzett tapasztalatokat.

* * *

NOVÁK, T.–ROBOZ, P.: Online business information retrieval from the Dialog, Data-Star and Orbit services

The growing need for business information has recently stressed the significance of the special bibliographic databases and numerical or factual databanks containing various kinds of company, production, financial and trade information and data. The authors attempted to categorize the numerous business information sources available through the Dialog, Data-Star and Orbit system. Some illustrative examples of special databases used for business information retrieval are discussed, including the Predicasts databases, the Hoppenstedt databank and the Electronic Yellow Pages directories. Finally, the experiences with online business information services in the National Technical Information Centre and Library (OMIKK), Hungary, are summarized.

* * *

НОВАК, Т.—РОБОЗ, П.: Экономическая информация, доступная в диалоговом режиме в системах Dialog, Data-Star, Orbit

Все возрастающая потребность в экономической информации выделяет на первый план по значению такие библиографические базы данных, цифровые и фактографические банки данных, которые содержат различные данные и информацию о предприятиях и производстве, о финансовых и коммерческих вопросах. Авторы делают попытку провести классификацию нескольких экономических баз и банков данных, доступных в диалоговом режиме в системах Dialog, Data-Star и Orbit. Характеризуют несколько специальных баз и банков данных, применяемых для поисков экономической информации, например семейство баз данных Predicasts, банк данных Hoppenstedt и справочник Electronic Yellow Pages. Наконец, кратко знакомят с опытом работы ОМИКК по предоставлению экономической информации в диалоговом режиме.

NOVÁK, T.—ROBOZ, P.: Über Online erreichbare Wirtschaftsinformationen im Dialog-, Data-Star- und Orbit-System

Das wachsende Interesse für Informationen über Fragen der Wirtschaft erhöht die Bedeutung solcher bibliografischer, bzw. numerischer oder faktografischer Datenbanken, welche Produktions-, Finanz- und Handelsinformationen und -daten verschiedener Unternehmen beinhalten. Die Autoren versuchen die Klassifizierung der über Dialog-, Data-Star- und Orbit-System online erreichbaren zahlreichen Datenbanken über Wirtschaftsfragen. Es werden einige für die Recherche von Wirtschaftsinformationen geeignete spezielle Datenbanken, darunter die Datenbankfamilie Predicasts, die Datenbank Hoppenstedt und die Fachverzeichnisse Electronic Yellow Pages beschrieben. Schliesslich werden die hinsichtlich Wirtschaftsinformationen mit den online Dienstleistungen der Ungarischen Technischen Informationszentrale und Bibliothek (OMIKK) gewonnenen Erfahrungen bekannt gegeben.

Új online hozzáférhető adatbázis: US Books In Print

A Dialog online szolgáltató központ 470-es jelű adatbázisa lesz az USA-ban nemrég kiadott vagy hamarosan kiadásra kerülő könyvek teljes jegyzéke, a *Books In Print*. Az adatbázis minden olyan könyv – szépirodalmi művek, műszaki, tudományos, orvosi, gazdasági stb. szakkönyvek, gyermekkönyvek stb. – adatait tartalmazza, amelyeket az USA-ban 1979 óta kinyomtatnak, vagy amelyek nyomás alatt állnak, vagy amelyeket 6 hónapon belül kiadni terveznek. Az adatbázis mintegy 758 ezer rekordot tartalmaz, havonta fogják felfrissíteni, aktualizálni. A Books In Print adatbázis rekordjai sokféle szempont szerint kereshetők, pl. szerző, cím, ár, kiadói adatok, ISBN, nyelv, témakör stb. szerint. Az adatbázis hozzáférési ára a Dialognál 65 dollár/óra, a rekordok nyomtatási díja darabonként 0,20 dollár lesz.

(Information Hotline, 15. köt. 5. sz. 1983.)

Online elérhető konferencia-katalógus az NSZK-ban

Egy évvel azután, hogy az NSZK központi folyóiratkatalógusa a maga 300 ezer címével és közel egy milliós lelőhely-jegyzékével online módon hozzáférhetővé vált, hasonló adatbázist helyeztek üzembe a konferenciákról is. A mintegy 45 ezer címből és 130 ezer lelőhely-adatból álló online katalógus a nyugat-berlini Deutsches Bibliotheksinstitut (Német Könyvtári Intézet) számítógépéhez csatlakozva érhető el. A konferenciák, kongresszusok, szimpóziumok, tudományos ülések stb. kiadványai, előadásai, kivonatai, programjai és egyéb publikációi különféle adatok szerint kérdezhetők le, így pl. a cím szavai, a konferencia címe, helye, ideje, a szervezőbizottság adatai stb. szerint. Az adatbázis (amelynek használata 1983-ban ingyenes volt) az Euroneten vagy az NSZK országos Datex-P adathálózatán keresztül érhető el.

(Online Review, 7. köt. 2. sz. 1983.)